

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOCNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P.T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Čas globljega vdiha Spominska proslava na Kosovu

Nastopili so meseci, ki jih imenujemo kar meseci dopusta in počitnic. Vsi, mladi in stari že načrtujejo svoj čas oddiha in počitka. Turistični uradi so bolj oblegani, vlaki so polni ljudi z velikimi potovalnimi torbami in nahrbtniki, ob cestah so vrste mladi, ki zaupajo v dobro srečnost voznikov... Vsakdo se hoče v tem času oddahniti: eni od dela, drugi od učenja, zopet drugi od vsakdanje enoličnosti ali česa drugega.

VEC ČLOVEČNOSTI
Toda bolj kot čas oddiha, naj bi bil to čas vdihavanja. S polnimi pljuči naj bi vdihnili novih moči za življenje, ki se tako hitro in nepredvidljivo vrti, da nam kar dih jemlje.

Ta vdih naj prinese v naša ključa in razpoloženje po naši žilah več človečnosti: bolj se bomo posvetili ljudem, ki živijo ves čas z nami, pa smo jih zanemarjali zaradi različnih obveznosti (kot da ne bi bila največja obveznost utrjevati in poglobljati vezi prav s temi). Posvetili se bomo tudi tistim, katere bomo srečevali v tem času in odkrili bomo, koliko bogastva pa tudi iz živov hrani vsako človeško bitje.

VEC SRČNE KULTURE
To naj bo tudi vdih kulture: tiste srčne kulture, ki nas dviga nad golo živetarjenje in uporabništvo. Veliko dejavnikov je, kateri nam morejo posredovati tega, današnjemu človeku tako potrebne kisika. Ni nujno, da ravno obično vse umetnostne spomenike in predstave; mogoče bo najtežje vzeti v roke dobro knjigo in jo zbrano prebrati. Vsekakor naj bo kje v bližini tudi knjiga vseh knjig — Sveto pismo.

VEC VERE
Ta poletni čas naj bi bil tudi globlji vdih vere. Na žalost mnogi kristjani, ki gredo na dopust, pozabijo doma svojo vero. In vendar je prav to priložnost, da stopimo iz svoje povprečnosti, katero opravičujemo z izgovorom, da nam primanjkuje časa.
Čisto priprosto naj bi ta »verski vdih« zgleдал takole: enkrat počasneje bomo

molili naše običajne molitve ter se opogumili tudi za molitev z lastnimi besedami; molitve ne bomo opravljali mimogrede, ampak se bomo zanjo najprej duhovno uglasili. V stvarih in dogodkih bomo odkrivali duhovno sporočilo, ki nas plemeniti in dviga k Bogu. Zato ne bomo gledali v cerkvah, katere bomo obiskali, zgolj kulturne spomenike, ampak kraj, kjer se zbira živa Cerkev, in kraj, kjer je v evharistiji Bog med nami; narava nam ne bo le naravni park, ampak božje stvarstvo, v katerem moremo odkriti božje stopinje in se po njih bližati Bogu; srečanja z raznimi ljudmi nam ne bodo samo priložnost za sklepanje novih prijateljstev, ampak tudi odkritje duhovnega bogastva ter preskus prepričljivosti naše krščanskega zgleda.

V tem času se bomo lotili v naših pogovorih tudi kakšne verske teme, katere smo se tekom leta izogibali ali jo odpravili v kot. Sicer bodo vse te »neobdelane« teme kmalu postale navlaka, s katero kmalu ne bomo vedeli več kaj početi. Mislim, da so duhovni pogovori in duhovno branje tisti najmočnejši vdih, ki nas bodo duhovno »hranili« še dolgo potem, ko bodo minili dnevi dopusta.

Če želimo res učinkovito preživeti ta čas, si bomo »privoščili« tudi duhovne vaje ali dneve verskega in duhovnega poglobljanja. Če za kaj, potem nam bodo mogli biti nevoščljivi naši prijatelji in znanci prav za ta doživljaja.

PRIPRAVITI SE NA VEČNI DOPUST
Končno pa naj bi nas vsak dopust pripravil na čas, ko bodo vedno bolj odpadale naše poslovne obveznosti in bomo nastopili naš življenjski dopust. Če nismo znali na višku življenjske moči pravilno dopustovati, potem ne bomo znali izkoristiti tudi te poslednje priložnosti! Sicer pa naj bi nas vsi naši dopusti dostojno pripravili na večni dopust, na večno umiritev v Bogu, ko bomo s polnimi pljuči »vdihovali« bližino Njega, ki nam je ob začetku življenja »vdahnil oživljajočega duha«.

Dr. CIRIL SORČ
(V »Med nami«, Rim št. 6/89)

V sredo 28. junija je Srbija proslavljala 600-letnico bitke na Kosovu. Tega dne pred 600 leti je bila srbska vojska poražena v boju s Turki. Glavni govornik na tej proslavi Slobodan Milošević je dejal, da je Srbija s to bitko zavrla prodiranje Turkov v krščansko Evropo.

ODSOTNI ALBANSKI

Proslava se je vršila na kraju Gazi Mešan, kjer se je bila bitka s Turki. Zgodovina pravi, da so knezu Lazarju in Srbom priskočile na pomoč tudi močne albanske čete, ki so pa bile skupaj s Srbi poražene. Toda na proslavi ob 600-letnici te bitke Albancev ni bilo zraven razen nekaj Srbom naklonjenih oseb. Bližnja Priština je bila ta dan mrtva; na ulicah si lahko preštel Albance na prste, so pisali časopisi. Zaprli so se v svoje hiše in za svoje zidove ter s svojim molkom in svojo odsotnostjo pričali, da je sicer Kosovo zgodovinski spomin za Srbe, toda sedanjost je drugačna: Kosovo je po prebivalstvu albansko, ker tam živi 90 od sto Albancev in le kakih 10 od sto Srbov in Črnogorcev. Milošević ni Albancev niti omenil, pač pa je zagrozil, »da je Srbija pred novimi bitkami, brez orožja, čeprav tudi to ni izključeno.« S tem je Milošević dal razumeti Albancem na Kosovu in Albaniji, da je pripravljen še naprej s tanki in policijo vzdrževati red na Kosovu in izvati tudi novo vojno, če bi bilo potrebno. Miloševiću odgovarja angleški dnevnik The Independent: »Srbski nacionalizem je videti premajhna in lokalizirana sila, da bi še enkrat ogrozila stabilnost osrednje, kaj šele zahodne Evrope.« The Guardian pa pristavlja: »Jugoslavija zdaj ni več na zemljevidu hladne vojne, ki naj bi na koncu privedel do konfrontacije velesil. Toda verjetno je prej kot pozneje mogoče pričakovati veliko večjo nesrečo na Kosovu, katere pa Miloševićovo govornišvo ne bo moglo obvladati.«

Tudi odpor Albancev na Kosovu je vse prej kot zaduščen. Predsednik albanskih pisateljev Ibrahim Rugova je pred manifestacijo na Kosovu imel intervju za nemški tednik Der Spiegel. Med drugim je Rugova dejal, da je praznovanje 600-letnice kosovske bitke provokacija in dokaz srbskega šovinizma. Albanci na Kosovu ne smejo prirejati nobenih javnih zborovanj, Srbi pa skličejo stotisoče ljudi na manifestacijo, ki se je udeležil sam predsednik srbske republike Milošević, tisti Milošević, ki so ga kosovski rudarji ob svoji stavki v mesecu marcu izvižgali.

ZMAGOSLAVJE SRBSKEGA NACIONALIZMA

Srbski nacionalizem je na Kosovu slavil svoje zmagovalce. Združil je pravoslavno Cerkev s partijo. Nekaj dni pred to proslavo so v Beogradu postavili kupolo nad tretjo največjo cerkvijo na svetu, na hram sv. Save. Pred proslavo in po njej pa so patriarh in škofje imeli mašo zadušnico za žrtve kosovske bitke. Kot pišejo časopisi, so na proslavo prišli tudi delegati iz svobodnega sveta, to se pravi četniki in njih simpatizerji. Lahko bi rekli, da je Milošević desogled med Srbi »narodno spravo«, vse to v imenu srbskega nacionalizma. »Corriere della Sera« je zapisal: »Srbija je doživela svoj prepoved. Iz njega je izšla monolitna Srbija, združena, premagala je ideološke razlike preteklosti in premostila prepada med partijo in Cerkvijo. Zato je edina sposobna se postaviti na čelo federacije.«

Nakazana je pot: utišati mit o Titu in na njegovo mesto postaviti Miloševića. To se je že zgodilo ob manifestaciji na Kosovu: »Presenetljivo hitro se je pri Srbih

sesul mit o Titu, Komaj je moč videti slike ustanovitelja države (Tita). Med ikoni in banderami, ki jih nosi množica, bije v oči le ena podoba: povečani portret Slobodana Miloševića, poroča nemški Die Welt.

SLOVENSKI ZASTOPNIK NI BIL JUNAK

Od slovenskega partijskega vodstva se je proslave na Kosovu udeležil Janez Stanovnik. Na televizijskih zaslonih so se močno videle njegove brke v prvi vrsti med povabljenici. Toda ni se kaj junaško odrezal. Slovenska televizija je nekaj uža-

lila srbsko časnikarko Plavevsko, ki kot njeni kolegi v Beogradu ne štedi z zmerjanjem slovenskih politikov. Predsednik slovenske republike pa je čutil dolžnost, da se je tej ženski opravičil »v imenu slovenskega naroda«, kar na manifestaciji sami. Janko Lorenzi je v Delu zapisal: »Če vodilne slovenske politike žali kaka beograjski časopis, opravičil ni; če neko novinarko nekega beograjskega lista žali drug slovenski medij (tv), se v imenu vsega naroda opraviči njegov vrhovni reprezentant.« Ali niste šli predaleč, Janez Stanovnik?

Komemoracija na Žalah

V torek 27. junija ob 17. uri je bila na ljubljanskih Žalah komemoracija za pobitimi domobranci. Šele 44 let po grozovitem poboju domobranske vojske smo se lahko Slovenci v domovini simbolično poklonili v njihov spomin. Celih 44 let je režim v Sloveniji dušil vedenje o masovnih moriščih. In šele sedaj smo si izbrili pravico pisanja o takratnih tragičnih dogodkih, začeli pa so se tudi že prvi javni obiski grobišč. Skupaj s komemoracijo na Žalah so te dni tudi že v SZDL razpravljali o slovenski nacionalni spravi ter o spomeniku vsem žrtvam vojne na Slovenskem. Glavno poročilo na SZDL je imela Spomenka Hribar. Medtem pa je nekdanji partizan Zdenko Zavadlav že pripravil tudi spominsko ploščo, ki se bo v bližnji prihodnosti postavila v spomin vsem žrtvam vojne na Slovenskem.

O komemoraciji na Žalah je skoraj vse uradno slovensko časopisje prineslo obvestilo že v začetku junija. Celo ena najbolj kontradiktornih osebnosti, odgovorni urednik ljubljanskega Dnevnika Milan Meden, se je na prvi strani Dnevnika zavzel za preživetje »slpe sprave«, in s tem posredno tudi za pravico do komemoracije.

Naslednje dni po komemoraciji ni bilo v nobenem slovenskem dnevniku niti novičke o tem zgodovinskem civilizacijskem dejanju?

SPOMINSKI VENEC

Z velikim pričakovanjem smo nekaj po eni uri 27. junija sprejeli venec Slovencev v svetu, ki ga je naravnost iz Gorice postal Vinko Levstik, eden izmed vrtnjenih iz Vetrinja (29. maja preko Pliberka). Odložili smo ga v Stožicah pred gostilno »Pod lipno«. Lastnik gostilne, Vezjak, je povsem po lastni iniciativi v začetku maja na Žalah posadil »lipo sprave«. Prav on je za komemoracijo oskrbel ozvočenje ter vodil celotno izvedbo prireditve.

Že takoj ob prihodu venca smo opazili nekaj sumljivih avtomobilov, vendar se je kasneje »ozračje povsem počistilo«. Nekoliko je motil le besen anahronistični izliv kranjskih borcev tisti dan v Gorenjskem glasu, ki zadržito vztrajajo na starih sovražnostih.

OB LIPI SPRAVE

Na Žalah je bilo veličastno. Najprej nekaj grmenja ter kapelj dežja, nato pa reke ljudi, ki so prihajale z vseh strani. Začeli so prihajati že uro prej in ob 17. uri je bila jasa na prehodu iz starih na nove žale popolnoma nabita. Ob »lipi sprave« se je začela širiti preproga prižganih sveč.

Točno ob uri je iz ozadja zazvenela trobenta, nakar sta Ivo Zajdela, kot pripadnik mlade generacije, in Vera Trampuž, kot sestra izginulega v tistem letu 1945, položila venec k »lipi sprave«, na katerem je pisalo SLOVENIJA V SVETU — 1945-1989 — VETRINSKIM ZRTVAM. Prvi je spregovoril eden od organizatorjev, odvetnik iz Kranja ter bivši partizan, Stanislav Klep. Viktor Blažič, ki je prav tako sodeloval v najožjem organizacijskem sestavu, je zahteval, da se grobišča označijo, odprejo za javnost ter po-

svetijo. Nato so se vrstili: gledališka igralka Jerca Mrzel in Slavko Cerjak s pesmi-mi Balantiča, Kajuha in Bora, pesniki Tone Pavček, Veno Taufer in Dane Zajc so brali svoje pesmi, nakar smo vsi skupaj zapeli »Lipa zelenela je«. Pred mikrofonom je na koncu stopila še neka gospa ter prebrala pismo svojemu ubitemu očetu-domobranci.

Vzdušje je bilo ves čas veličastno napeto, z mnogo preliti solza, ki so jih morali svojci 44 let zdrževati v prisilnem strahu in molku. Med ljudmi je bilo veliko znanih obrazov, tudi iz zamejstva in daljne Argentine.

Tudi to je bil dan osamozavešanja ljudi, ki jim je slepa ideologija pobila na tisoče svojcev, prijateljev oziroma sodržavljanov, celim generacijam pa namesto resnične osvoboditve prinesla vse prej kot to.

Ivo Zajdela

Slovenski kmetje so stavkali

Kakor so napovedali, tako se je tudi zgodilo: dne 29. junija so slovenski kmetje stavkali in sicer tako, da omenjenega dne niso oddali mleka mlekarjam, pač pa so na določenih krajih zastoj delili mleko. Prav tako so napovedali, da ne bodo več oddajali živine za zakol.

Gre za protestno stavko slovenskih kmetov, ki hočejo na ta način opozoriti na nevdružno stanje v slovenskem kmetijstvu. Kmet namreč mora prodajati svoje pridelke, posebno mleko in živino, pod ceno. V trgovinah sta tako mleko kot meso silno draga za domače kupce, tako da si delavec že težko privoščiti mleko, še težje pa meso. Vendar od te cene dobi kmet le 30%, ostalih 70% si razdelijo trgovina in posredniki. Kmetje zahtevajo zase vsaj 50% od končne cene mleka in mesa. Opozarjajo, da v nekaterih državah dobi kmet 60% od prodajne cene.

S svojo akcijo hočejo tudi opozoriti odgovorne politike, da je čas, da naredijo konec zapostavljanju ter izkoriščanju kmeta in začnejo s pravičnejšo kmečko politiko. Pri tem imajo na piki posebno Edvarda Kardelja, ker je on po letu 1948 začel »s socializmom na vasi«, ki je pomenil uničenje samostojnih kmetov.

Pokrajinsko tajništvo SSK je zasedalo

V ponedeljek 3. julija se je sestalo goriško pokrajinsko tajništvo SSK na prvem srečanju po evropskih volitvah. Tajnik dr. Mirko Spacapan je podal poročilo in oceno zadnjega volilnega izida, ki je bil vsekakor boljši od prejšnjega. Branko Černic je menil, da povezave med različnimi grupacijami ne dosežejo vedno zaželenega učinka, saj je premnogo volilcev SSK tudi tokrat oddalo svoj glas italijanski DC. Zato bo treba v bodoče temeljito preveriti smisel vstopa v nove koalicije. Marjan Terpin pa je izrazil skrbnost nad bodočimi političnimi volitvami, kjer ne bo mogoča ponovitev sedanjega Federalizma in kjer se bo SSK znova znašal v precepu, ali naj sploh nastopa. Volilci SSK so namreč tradicionalno vezani na »lipovo vejico« in Terpin je predlagal, da bi SSK vstopala samo v take koalicije, kjer bi njen znak bil jasno viden.

Marjan Breščak je predlagal, naj se v prihodnjem tednu štandrestka in sovedenjska tekija SSK, skupaj s tajništvom srečata s predstavniki DC na goriški občini za temeljit pogovor o upepeljevalniku in o zadnjih novostih okoli tega problema.

Milan Jarc pa se je zaustavil ob problemih naše šole, zlasti je izrazil zaskrbljenost glede na zadnje izpade fašistov zavoljo srednje šole »Trinko«, ki se bo v novem šolskem letu verjetno selila v prostore šole »Pitteri« blizu kapucinske cerkve.

Glede zadnjega problema ter namestitve v novih poslopih v slovenskem šol-

skem središču je SSK sprejela odločitev, da predlaga ustanovitev posebne komisije izvedencev na šolskem področju, ki naj se izreče o najboljši poti, katero bo potem SSK po svojih predstavnikih zagovarjala v vseh izvoljenih telesih.

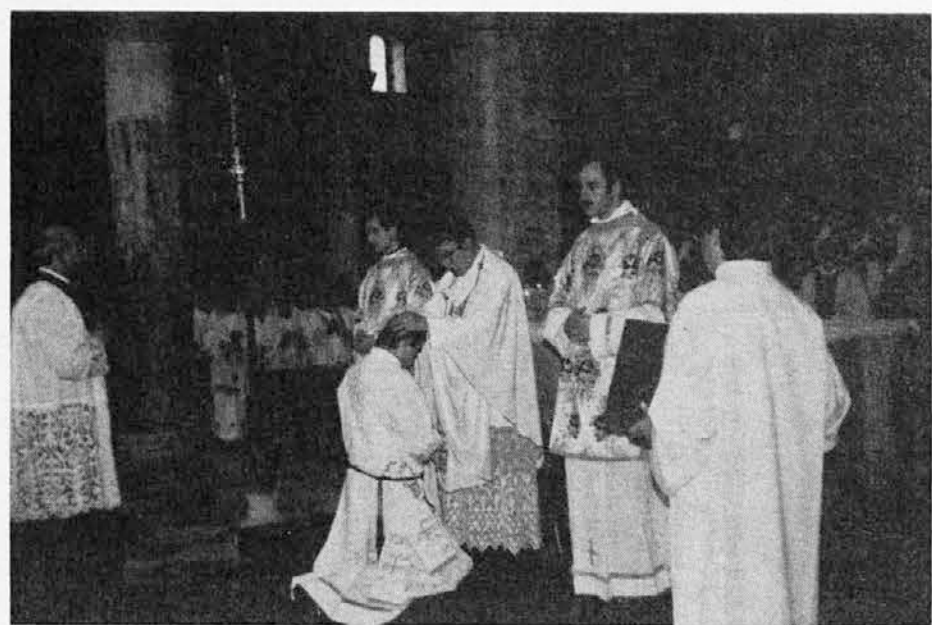
Vedno glede šolskih prostorov pa je dr. Spacapan napovedal nov sestanek s krminko DC, ker se mora rešiti lokacija slovenske šole v mestu s primernim dogovorom na politični podlagi (prihodnje občinske volitve).

Pokrajinsko tajništvo SSK se je tudi spomnilo pok. odv. Andreja Makuca, ki je bil dve mandatni dobi predstavnik SDZ v goriškem pokrajinskem svetu, v zadnjih petnajstih letih pa predstavnik SSK v deželnem nadzornem organu.

Dr. Spacapan je tudi poročal o sprejemu pri novem goriškem kvestorju Tornicelliju, ki je SSK zagotovil svoje zanimanje za probleme Slovencev, katere bi želel približe spoznati.

Nasvet Milana Kučana

Milan Kučan, generalni sekretar Zveze komunistov Slovenije, je svetoval slovenskim podjetjem, naj se čimbolj usmerijo v izvoz. Predvideva namreč, da bodo na jugu države še bolj bojkotirali izdelke slovenske industrije. Srbi oz. njih »duce« Slobodan Milošević bi radi gospodarsko spravili na kolena Slovenijo, da bi si jo potem tudi politično laže osvojili.

»Opominjam te, da znova razplamtiš žar božje milosti, ki je v tebi po polaganju mojih rok« (2 Tim, 1,6). Škof posvečuje novega mašnika s polaganjem rok na njegovo glavo in klicanjem Sv. Duha. — Novomašnik Karel Bolčina bo imel slovesno novo mašo v goriški stolnici v nedeljo 9. julija ob 10. uri

V PROTITOKU

Kako je danes z »desnico«, »levico« in »napredkom«?

V sodobnem političnem žargonu najbrž ni besed, s katerimi se toliko in tako nezadržano manipulira, kot prav besede »desno«, »levo« in »napredno«. Tisti, ki smo višjo srednjo šolo obiskovali v šestdesetih in sedemdesetih letih, se še prav dobro spominjamo, da smo bili dijaki razdeljeni v »napredne« in ostale (t. j. »reakcionarje«). Prav tako nas je »Primorski dnevnik« dan za dnevno poučeval o tem, katere sile so napredne, katere pa niso. Pa ne samo ta dnevnik, večina italijanskega časopisja je uporabljala isti žargon.

Biti napreden je pomenilo v bistvu biti »levičar«. Biti levičar pa je navadno pomenilo navduševati se za socializem, za marksizem, obsojati vse, kar je dišalo po Ameriki in kapitalizmu, zavračati parlamentarno strankarsko demokracijo kot nekaj zgolj »formalnega«, »meščanskega«, delavskim množicam v bistvu nepotrebnega, sprejemati nauke nemških oporečniških teologov ter papeža obtoževati povezav multinacionalnimi družbami idt.

Nasprotno pa je bila beseda »desničar« ena največjih žalivk, ki te je lahko doletela. V istem košu so se tako znašli takorekoč vsi, ki se s prej navedenimi oznakami iz enega ali drugega razloga niso strinjali: od vernikov, ki so hoteli ostati zvesti papežu, preko demokratov, ki so bili mnenja, da je še tako pomanjkljiva demokracija boljša od takšnih ali drugačnih totalitarizmov, pa vse do skrajnih desničarjev — pravih fašistov. Seveda, oznaka »desničar« je zvenela včasih premilo, morda tudi preveč intelektualno: v teh primerih je bila bolj hvaležna beseda »fašist« ali celo »klerofašist«. Kako bi sploh mogli naštetiti vse primere zlorabe teh in podobnih žalivk.

Zgodilo pa se je, da se je v prakso postavljeni marksizem-leninizem izkazal za vsestransko polomijo. Sami »razsvetljeni« vzhodnoevropski komunistični voditelji pravzaprav ne vedo, kako bi se iz njega izmotali. In seveda tudi na Zahodu nihče ne prisega več na plansko gospodarstvo, na marksistične dogme, za »ljudsko« (t. j. enostrankarsko) demokracijo, za diktaturo proletariata itd.

Izkazalo se je, da mnoga »osvobodilna« gibanja v resnici niso bila osvobodilna, da so se tudi na samem zahodu mnoge lepozveneče obljube izkazale le za demagoške fraze in nič več. Skratka, postalo je jasno, da so v marsikaterem pogledu imeli prav tisti, ki niso bili »napredni«, ki niso bili »levi«.

Toda očitno je monopol nad resnico za marsikoga vabljujejši od resnice same. Za vsako ceno mora ostati »napreden«, tudi »levičar«. Kaj zagovarjajo danes »levičarji«? Seveda tržno gospodarstvo, strankarski pluralizem, kar najširšo svobodo izražanja, tiska in združevanja, magari človekove pravice.

Tako se recimo italijanska socialistična stranka zavzema dandanes za bolj liberalen gospodarski vzorec kot pa Krščanska demokracija, ki tržno usmerjenost zagovarja že vso povojno dobo. Ali pa recimo razmere v Sovjetski zvezi: italijansko dnevno časopisje sestavo ruske partije razlaga takole: sredino naj bi predstavljali Gorbačev, Boris Jelcin, ki se najbolj odločno zavzema za politični pluralizem in sprostitev ekonomije, je vodja »leve« struje, socialistično usmerjeni partijski funkcionarji pa naj bi bili zastopniki »desnice«.

»Levica« ima torej vedno prav. Pri tem ni važno, da danes pljuva na to, na kar je še včeraj prisegala. Važneje je ohraniti verodostojnost pred ljudmi in s tem monopol nad informacijami in nad resnico. Za ljudi, ki mislijo s svojo glavo, ki so ohranili vsaj neki minimum kritičnega odnosa do sveta, pa je bilo že nekdaj jasno — danes pa postaja že očitno —, da so take in podobne oznake, take in drugačne nalepke brezpredmetne.

Resnica pa je, da je značajnih ljudi, takih, ki ne le mislijo s svojo glavo, ampak ki si tudi upajo svoje stališče javno zagovarjati, ki se ne menijo za to, kaj je napredno, kaj pa nazadnjaško in kaj bodo rekli drugi, ampak samo, kaj je prav in kaj ni, bilo in jih je še danes malo. In naravno je, da je tako: ljudje po naravi nismo heroji, pluti proti toku brez ozira na vsakokratne mode pa je neke vrste junaštvo, za katerega nismo vsi ustvarjeni.

žc

Zlatorog si je osvojil srca

Zadnja velika pobuda skladatelja Avgusta Ipavca je za nami. Njegov Zlatorog je svoje doprinesel k medsebojnemu spoznavanju narodov treh dežel, saj je svoje tajne čare razkazal furlanskemu Vidmu, beli Ljubljani in cesarskemu Dunaju. Zato sem se odpravil k Mariji Ferletič, predsednici Sveta slov. organizacij in glavni organizatorici te Ipavčeve pobude.

Sedela je v svoji sobi na goriškem županstvu, ob mizi polni papirjev, map in protokolov. Razgovor se je začel:

Marija, kako je prišlo do zamisli o Zlatorogu v treh deželah? To je bila drzna in tvegana pobuda.

Nekaj izkušenj z Avgustom Ipavcem in njegovimi nastopi sem že imela. Saj je že gostoval s svojim Frančiškom Asiškim ter Amor vincit. Videla sem, da je povsod žel veliko priznanja in da zna zlasti navdušiti pevce, četudi jih zbere z raznih strani. Vem, da so z njim tudi določene težave, ker pripravlja vse naa veliko. Tudi z Zlatorogom je bilo tako. Vseh nastopajočih je bilo okrog 400. Bila je torej masa ljudi. Poleg tega so bili to pevci amaterji, orkester pa sestavljen iz poklicnih postavljencev (Slovenska filharmonija); tudi baletna skupina je bila strokovna (Balet SNG Maribor ter gojenci Srednje baletne šole). Vendar sem vedela, da zna Ipavec tako zelo različne elemente združiti v dovolj homogeno celoto. Pri Zlatorogu so pa nekateri menili, da je manjkalo več vaj. Toda skladatelj več kot toliko ni mogel doseči, saj skoro ni bilo mogoče imeti skupnih vaj. Prvi nastop v Vidmu v športni palači Carnera je bil, lahko bi rekla, nekaka generalka.

Vse to je res. Toda kako si pridobila politike, da so predstavo podprli in omogočili nastop v mestih treh držav?

Ni dvoma, brez politične volje pri odgovornih slične mednarodne pobude niso mogoče. Zato moram povedati, da je misel o sličnih kulturnih izmenjavah oz. gostovanjih podprla najprej dežela Veneto. Vključena naj bi bila v sklopu sodelovanja dežel Alpe-Adria. In res sem našla polno razumevanje in podporo tako v naši deželi Furlaniji-Juljski krajini, kot v Sloveniji in v Avstriji in to predvsem na

Pismo šolskemu skrbniku v Trstu

Spoštovani gospod!

Letošnji zaključek pouka v tem šolskem letu 1988-1989, 10. junija, je tu na Tržaškem zelo neprijetno iznenadil večino slovenskih staršev, učencev, dijakov, katehetov, javnost. To pa zato, ker so nekateri ravnatelji šol, in to je prvič po nad dvestoletni tradiciji pri nas, prepovedali šolske maše. To se je zgodilo zadnji trenutek. Nekateri smo namreč zvedeli za prepoved šolskih maš šele 9. jun. zvečer, medtem ko smo, v dogovoru s kateheti, kakor vedno, že bili na nedeljo prej oznanili v cerkvah zaključne šolske maše.

Ti ravnatelji so se namreč sklicevali na Vašo okrožnico št. 3144/C27/SP/89, z dne 22.2.1989.

Okrožnica odgovarja na določena vprašanja, ki se stekajo k Vam in se nanašajo na navado, po kateri se v šoli ali izven nje prirejajo verske slovesnosti ob posebnih priložnostih, zaradi katerih je šolski učni urnik okrnjen. Pod Vašo okrožnico pa je pripis, ki zveni takole: »Kot zgoraj navedeno, verski obredi ne spadajo v šolski urnik. Za morebitne zaključne maše naj se veroučitelji domenijo z učitelji in starši«.

Ker pa je pri nas prastara navada-tradicija, da se šolsko leto začne in zaključi s šolsko mašo ter se za veliko noč opravi šolsko velikonočno slavlje, menimo, da se Vaša okrožnica ne nanaša na te tri ustaljene navade-tradicije. Saj te ščiti celo novi konkordat z dne 18.2.1984, ki izrecno postavlja uro šolskega verouka med redne šolske učne ure ter potrjuje posebnosti naše dežele, med katere spada tudi tradicija šolskih maš.

NAŠE MISLI O ŠOLSKEM SLAVJU

Kljub temu sprejmite tudi naše misli o šolskem slavlju maš med rednim in obveznim šolskim poukom vseh predmetov, tudi verouka.

Najprej poudarjamo tole: Konkordat sta sklenili dve enakovredni in enakovredni pravni strani, t. j. italijanska republika in Apostolski sedež za katoliško Cerkev (čl. 1).

Vi pa omenjate stalna izrecna vprašanja glede tega. Nič pa ne omenjate vprašanj

s cerkvene strani, ki jih baje sploh ni; vsaj nam ni znano, da bi izražali želje po posebnih slovesnostih, še manj po kakih verskih obredih na šoli ali izven nje. Pač pa so vsi znana mnenja in celo izpadi proti šolskemu verouku, proti izrazom tega verouka, zlasti s šolskim slavljem maše ali Besede in še kaj.

A to je s strani le nekaterih, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvi. Ta dejstva so namreč zaobjeta v duhu novega konkordata ali dogovora. Ta tudi izrecno poudarja svobodo vesti in vzgojno odgovornost staršev ter svobodno odločanje dijakov in staršev ob vpisu, še pred začetkom šolskega leta, nikakor ne med šolskim letom, kaj šele ob zaključku šolskega leta, za obisk šolskega verouka.

Nikjer pa ni zakonskega navodila, po katerem naj bi se spraševalo o veri ali neveri, niti o verski ali cerkveni pripadnosti, ne staršev ne otrok ne dijakov ali učencev. Še manj zakon govori o prepovedi obiska verskih obredov, koncertov ali cerkvenih umetnin.

Toda za šolske maše so nekatere šole, ne da bi znale razlikovati med šolskim veroukom in spoštovanjem vesti ter svobodne izbire ali dostojanstvom človekove osebe, zahtevale podpis staršev ali prošnjo dijakov na zavodski svet za dovoljenje za šolske maše.

OST PROTI CERKVI

Kdo ne vidi v tem ost proti Cerkvi, veri, maši, »obredom«, božji besedi, človekovemu dostojanstvu, kot da bi vse to naenkrat ogrožalo mladega človeka.

Ali ni obratno prav to početje s podpisom in prošnjami za šolske maše nasilje nad človekom, dasi zavito v skrb za človekovo svobodo?

Saj je znano, kako so naši ljudje pod totalitarizmom neke vrste, tja do druge svetovne vojne, verni in neverni, zahajali v cerkev k mašam, govorom, celo k obredom, popolnoma svobodno, še več, zato ker so tam, in samo tam, lahko pili svobodo besede in življenja.

NAŠI LJUDJE IN CERKEV

In še: Naši ljudje so bili vedno hvaležni Cerkvi, ki je znala poleg drugega ustanoviti tudi šole in jih v vsej svobodi zapuati v roke laičnih vzgojiteljev, ki jih je prej za to usposobil.

Znala je negovati in razvijati besedo človeškega duha že z grškima bratoma sv. Cirilom in Metodom, v Brižinskih spomenikih, v tiskani besedi Trubarja in Dalmatina, po Slomšku in vseh ženah in možeh, ki so do danes črpali prav iz daritve maše ali Besede moč za kulturo človekove svobode.

Poleg vsega ni nobene nevarnosti, da bi kdo okrnil pouk zaradi slavlja Besede ali celo zganjal prozletizem. Vse se namreč vrši popolnoma svobodno, kakor je vera le lahko samo svobodno, dasi v vsej odgovornosti, sprejeta. Vsi smo priče, kako je posebno danes težko priti do vere, še težje do verovanja ali življenja po veri. Posebno starši so danes brez moči že v lastni družini, ne samo glede vprašanj vere svojih otrok.

Širite „Katoliški glas“

Pa še to mi povej, kako ste bili sprejeti v Ljubljani?

Moram priznati, da smo bili deležni vse pozornosti in pomoči. Nastopili smo v veliki dvorani Cankarjevega doma v nedeljo 11. junija popoldne. Obisk je bil dober. Prišli so številni zastopniki oblasti. Dr. Matjaž Kmecl je že prej toplo priporočil Zlatoroga in zapisal: »Koncert bo pomemben kulturni dogodek, ves tudi v znamenju miru in sodelovanja med narodi.« V knjižici, ki smo jo natisnili z besedilom Ipavčevega Zlatoroga v treh jezikih (slovenskem, italijanskem in nemškem), so oglašali številnih podjetij, tako slovenskih kot avstrijskih, ki so na ta način finančno in moralno podprla ta naš skupni projekt. Zato sem kljub velikemu trudu in raznim težavam pri organizaciji zadovoljna z uspehom. Upam, da so zadovoljni tudi Avgust Ipavec in vsi drugi, ki so pri Zlatorogu sodelovali. Na ta način sta slovenska bajka o Zlatorogu in z njo kraljestvo Triglava postala še bolj poznana v vseh treh deželah, ki so zemljepisno razporejene okrog tega našega alpskega očaka.

Marija, hvala ti za ta razgovor in še bolj, da si tudi to manifestacijo srečno izpeljala.

Razgovor zapisal K. H.

PREPOVED ŠOLSKIH MAŠ JE DEJANJE SAMOVOLJE IN MORALNEGA NASILJA

Po vsem tem, kar smo navedli, smatramo, da je prepoved šolskih maš:

- samovoljna;
- sad nesmiselnega strahu pred nasiljem nad starši in otroki, dijaki in učenci;
- tudi izraz nevednosti;
- strah pred soočanjem s kritično zahtevo Besede.

Res pa je ta prepoved šolskih maš tudi:

- proti več kot dvestoletni tradiciji na naših šolah;
- proti črki in zlasti proti duhu novega konkordata, še posebej proti čl. 1 in 9, proti Dodatnemu protokolu pod 5, a, b, d) 2); c;
- pravo nasilje nad vestjo staršev in otrok, učencev ter dijakov;
- ustvarja ločevanje med vernimi in neverujočimi dijaki in starši;
- ločuje med šolo in življenjem, za katero šola mladega človeka pripravlja;
- ustvarja nasilje nekaterih nad ogromno večino;
- ne dojema zgodovinskega razvoja narodov v naporu za svobodo;
- hujske od polpretekle dobe;
- vnaša zmedo med dijake, ki se niso odločili za šolski verouk in jih celo pušča brez alternative;
- kakofonija sredi ubranega, harmoničnega slavlja Besede mladih ljudi na šolskih mašnih slavljih;
- zavaža ljudi, češ da je verouk le informacija ali »obred«.

Pravzaprav učna ura verouka, vzeta v celoti, torej tudi s slavljem maše, je bila pri nas od vedno branik, toliko bolj po konkordatu, pred tolikerkimi težavami človeka kot posameznika, njegovega duha v zakonu, družini, družbi, Cerkve, verovanju, zgodovini.

A ne more biti priložnost za razkazovanje agnosticizma kogarkoli.

Še manj more biti priložnost za kaznovanje otrok, učencev, dijakov in staršev, kar bi se zgodilo s prepovedjo šolskih maš. Kje naj bi sicer ti iskali in slavili drug branik za človeka, če bi izločili križano Besedo?

PRAVICA ŠOLSKIH MAŠ NAJ SE SPOSTUJE!

Zaradi vsega tega odločno poudarjamo, da se pravica do šolskih maš še naprej spoštuje povsod tam, kjer je za to ustaljena navada-tradicija, ki jo celo zakon potrjuje, t. j.

- ob začetku šolskega leta;
- za velikonočno slavlje šolarjev;
- ob zaključku šolskega leta in vse to med rednim šolskim urnikom.

Dan šolske maše in velikonočnega slavlja je bil od nekdaj za vse dijake, otroke, učence pouka prost dan. To je starodavna tradicija. Razlog za to je spoštovanje vesti vseh, vernih in neverujočih, saj je ustvarjala ne le sožitje, marveč resnično spoštovanje celega človeka in celo ljubezen. Pa tudi ostale cerkvene slovesnosti, kot npr. Božič, Velika noč, Vsi sveti in še katera, ki so vse med šolskim letom, ljudi različnih veroizpovedi, prepričanj, navad, v življenju samo združujejo. Prepovedane so pa samo tam, kjer vlada nasilje.

Ostali šolski predmeti poznajo cel dan, ki je namenjen šolski dejavnosti ali celo izletu izven šole, v okviru šolskega pouka.

Tako tudi šolsko slavlje Besede odnosno maša, tudi s petjem, z obiskom bližnje cerkve ali cerkva, ki jih štejemo med kulturne spomenike in ki jih pri nas ne manjka, pripomore k dosegu cilja vsega šolanja, to je k svobodni in harmonični osebnosti dijaka, ki bo znal ustvarjati vedno bolj človeški svet in celo živeti za druge po zgledu Besede.

S spoštovanjem.

Slovenska duhovska zveza v Trstu
Trst, 29. junija 1989

Ta spomenica je bila poslana v vednost š: g. šolskemu ministru, Rim; g. predsedniku drž. sveta šolsk. ministrstva, Rim; g. predstavniku šol s slovenskim učnim jezikom trž. pokr., Trst; g. tržaškemu škofu, Trst; g. škofovemu vikarju za Slovence, Trst; tajništvo Italijanske škofovske konference, Rim; državnemu tajništvu v Vatikanu, Vatikan; tisku; radiu.

★

Ljubezen brez trpljenja je dvomljive vrednosti, trpljenje brez ljubezni pa je nerodovito. Le ljubezen in vdano sprejeto trpljenje gradita osebnost in rešujeta svet. (Franc Sodja)

Dr. Andrej Makuc

V torek 4. julija so v Standrežu pospremili k večnemu počitku dr. Andreja Makuca, ki je nenadoma umrl v soboto 3. julija. Pogreb je vodil domači župnik msgr. Jože Zorž, ki je v cerkvi somaševal z dr. K. Humarjem. Ta je kot nekdanji dolgoletni kolega pokojnega Makuca na slovenskem učiteljskem med mašo tudi spregovoril in orisal njegovo življenjsko pot.

Pok. Andrej Makuc se je rodil v Standrežu leta 1913 v številni družini. Starši so ga poslali na gimnazijo-licej v Gorici. Po maturi se je vpisal na pravno fakulteto v Padovi in jo dokončal z doktoratom. Službe pa ni nastopil zavoljo druge svetovne vojne. Bil je vpoklican k vojakom in se 8. septembra 1943 znašel v Grčiji. Ob razsulu italijanske vojske se je pridružil partizanom v Makedoniji. Njegov soborec Bruno Cermelj je v poslovnem govoru na pokopališču dejal, da je takrat A. Makuc zbral slovenske fante in z njimi ustanovil »slovensko četo«, ki jo je sam vodil.

V partizanih je ostal do konca vojne ter se nato zaposlil kot sodnik na Primorskem. Toda vedel je značilno svetovskega sodstva na Slovenskem ter se zato

leta 1948 rajši vrnil domov. Kasneje o svojem partizanstvu ni nikoli rad govoril. V Gorici ga je ravnatelj Nemec pregovoril, da je sprejel mesto profesorja filozofije in zgodovine na slovenskem liceju leta 1949. Tako je iz advokata postal šolnik, saj je pozneje prišel za profesorja tudi na učiteljskišče. Na šoli je ostal do upokojitve leta 1974. Bil je dober profesor, mirnega značaja in vesten. Napisal je tudi dva šolska učbenika za filozofijo.

Poleg šole se je zanimal tudi za politiko. Pristopil je namreč k Slovenski demokratski zvezi, ko se je ta ustanovila, in bil tudi njen izvoljeni svetovalec v goriškem pokrajinskem svetu. Tega njegovega dela se je na pokopališču spomnil dr. Damjan Paulin, ki se je od pokojnika poslovil v imenu Slovenske skupnosti.

V cerkvi je med mašo pel domači cerkveni zbor. Domačini in številni drugi so napolnili cerkev. Na pokopališču sta mu zapela še dva zbora, in sicer Kmetijskega kombinata Vipava ter domači ženski zbor.

Ženi Ani Špacapan, sinu Simonu ter bratu in ostalim sorodnikom naše sožalje, pokojnemu profesorju pa naj Bog nakloni večni mir.

Mladinska sekcija SSK o evropskih volitvah

Na zadnji seji, ki je bila v četrtek 29. junija v Nabrežini, je Mladinska sekcija Slovenske skupnosti pregledala in ocenila izide evropskih volitev.

Izrazila je zadovoljstvo nad ponovno izvolitvijo predstavnika manjšinske liste »Federalizem«, pri kateri je sodelovala tudi SSK, in še zlasti nad porastom glasov te stranke v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Ocenila pa je tudi potek volilne kampanje. V zvezi s tem je prišla do sledečih ugotovitev in zaključkov:

1. Pozitivni stiki, ki jih MS SSK vzdržuje z Zvezo socialistične mladine Slovenije so obrodili konkretne rezultate. Predstavniki ZSMS so ob okrogli mizi, ki jo je v okviru volilne kampanje priredila MS SSK v Števerjanu 11. 6., podprli nastop SSK in liste manjšin na evropskih volitvah, kar predstavlja velik preobrat v okviru odnosov med matico in slovensko narodnostno skupnostjo v Italiji.

2. »Primorski dnevnik« — in torej SKGZ — kljub načelnim izjavam o nestrankski usmeritvi in pluralizmu je neposredno podprl PSI in KPI, do SSK pa je imel omalovaževalen in skrajno nekoherenten odnos. Propaganda »Primorskega dnevnika« za PSI, za katero je kandidiral prvak nasprotnikov naše narodnostne skupnosti, listar G. Camber, je omogočila, da je ta stranka, ki je sprejela temeljna negativna stališča Liste za Trst do Slovencev, povečala število svojih glasov tudi po slovenskih vaseh, kar postavlja »Primorski dnevnik« in SKGZ pred težko odgovornost.

3. Mladinska sekcija SSK jemlje na znanje zadržanje Mladinskega odbora SKGZ, ki je med volilno kampanjo priredil javno srečanje s kandidatom KPI Ceschio (in ne s slovenskim kandidatom Spacalom) ter kandidatom PSI Camberjem (!) in pri tem popolnoma prezrl kandidata SSK Pahorja in Bratuža, ki bi bila še kako sposobna »pobiti« teze nacionalista

Camberja. Tudi dejstvo, da so mladinci SKGZ polepili plakate z vabilom na to srečanje na volilne table strank KPI in PSI (!) — in pri tem, ne da bi se niti opravičili, prekrili tudi nekaj plakatov SSK — dokazuje, da člani Mladinskega odbora SKGZ, kljub slovesnim izjavam, niso sposobni niti za ped spreminiti politike svojih »očetov«, niti niso sposobni nekega avtonomnega, bolj odprtega in demokratičnega političnega vedenja; nima jo niti toliko narodnega ponosa, da bi se že zaradi le-tega odrekli volilni reklamni za očitne nasprotnike naše manjšine, za katero niso bili, povrh vsega, niti naprošeni.

Zato bo nadaljnje sodelovanje Mladinske sekcije SSK pač odvisno od sposobnosti MO SKGZ, da svoje konkretne akcije uskladi z izjavami in načeli o svoji pluralistični in nadstrankarski usmeritvi. Vodstvo Mladinske sekcije SSK je na-

dalje z veseljem sprejelo vabilo na ustanovni kongres mladinske politične organizacije koroških Slovencev, MLADE KEL, ki je bilo v soboto 1. julija v Globasnici.

Velik uspeh za Mladinsko sekcijo SSK predstavlja tudi odobritev resolucije proti izgradnji sinhrotrona pri Bazovici, ki jo je sprejel ustanovni zbor Zelenih, ki je bil 11. junija v Mostecu (Ljubljana). Resolucija, ki je bila sprejeta prav na predlog Mladinske sekcije SSK bo predložena skupščini SRS.

Mladinska sekcija SSK izraža popolno solidarnost občinskemu svetovalecu SSK prof. A. Lokarju ob napadih, ki jih je doživel v občinskem svetu v Trstu, v diskusiji o predlogu za namestitev dvojezičnih krajevnih napisov na Krasu. Mladinska sekcija SSK predlaga vaškim društvom in organizacijam, da Slovenci sami namestimo te table. MS SSK zagotavlja svoje sodelovanje.

19. festival narodno zabavne glasbe ŠTEVERJAN '89

V soboto 1. in nedeljo 2. julija se je »Med borovci« v Števerjanu odvijal 19. Festival - Števerjan '89. Priredilo ga je Slovensko katoliško prosvetno društvo F. B. Sedej iz Števerjana, pod pokroviteljstvom Briške gorske skupnosti, Kmečke banke iz Gorice in postaje Radio Trst A. Ta festival v Števerjanu je edinstvena prilžnost, je v uvodniku k priložnostni brošuri zapisal goriški pokrajinski odbornik dr. Mirko Špacapan, »ko se na pragu matične domovine srečajo ansambli iz celotnega slovenskega narodnega prostora, sicer ne na tekmovanju, vendar z enotno osnovno mislijo o skupni pripadnosti...«

Dokaz temu je dejstvo, da so se občinstvu, ki je prišlo iz vse Primorske, predstavili ansambli iz vse Slovenije, pa še predstavnik koroške domače glasbe. Nastopilo je tako 19 skupin, vsaka z dvema originalnima skladbama in sicer ansambli: Franci Zeme iz Vojnika, Stanko Mikula iz Arclina, bratov Poljanšek, Start iz Zreč, Srce Slovenije, Bratje iz Oplotnice, Drago Elihan iz Grosuplja, Darko Atelšek iz Rečice ob Savinji, Lipa iz Cerkelj, Zvončki iz Radeč, Franci Flere iz Krtine, Stajerski vrelci iz Rogaške Slatine, Ptujskih pet in sestrji Potrč iz Gorišnice, Vihar iz Planine, Zvone Lipovšek iz Vojnika, Danilo Poljanšek iz Srednje vasi, Jože Sumah iz Velenja, družina Lipuš iz Globasnice in Sora iz Celja.

Vsi ansambli so nastopili v soboto 1. julija zvečer, v prijetnem borovem gozdiču, na vrtu društva Sedej. Sobotni program, ki ga je prijetno povezoval napovedovalec Radia Ptuj Marjan Šneberger, pa se ni zaključil z objavo seznama enajstih ansamblov, ki so bili prepuščeni v nedeljski finale, pač pa se je ob sladki kapljici nadaljeval skoraj do zore. Godci nekaterih ansamblov so namreč s svojimi harmonikami, trobentami in klarineti zadržali številne obiskovalce Festivala na prireditvenem prostoru, ki se je spremenil v prizorišče splošnega veselja, petja, smeha in rajanja. Enkratno vzdušje, ki se je ustvarilo ob koncu letošnjega sobotnega večera, bo gotovo ostalo vsem v spominu kot eno najlepših doživetij vseh dosedanjih Festivalov.

Nočno veselje pa ni zmotilo koncentracije enajstih finalistov, ki so nastopili v nedeljo in se potegovali za nagrade. Posebni komisiji za glasbo (Boris Hladnik, Lojze Hlede, Franc Pohajač, Tomaž Tozon, Florian Lango, Tullio Možina, Anka Černič) in besedila (Saša Martelanc, Dušan Nograšek, Loreta Humar) sta takole razsodili: 1. nagrado za najboljšo izvedbo (1.000.000 lir) in trojejevo društva Sedej je prejel ansambel Lipa iz Cerkelj. Ta ansambel je prejel tudi nagrado za najboljšo melodijo (700.000 lir) za skladbo »Biseri morja«, ki jo je uglasbil Franci Lipičnik. Drugo nagrado za izvedbo (500.000 lir) je prejel ansambel Ptujskih pet in sestrji Potrč. Komisija za besedila je nagrado za najboljši tekst (200.000 lir) podelila pesmi Ivana Makavasiča »Slepec«, ki jo je izvajal ansambel Bratov Poljanšek. Koroški ansambel, Družina Lipuš iz Globasnice je navdušil občinstvo, saj mu je podelilo svojo nagrado (300.000 lir), prejel pa je tudi nagrado naj-

boljšega zamejskega ansambla (200.000 lir). Čeprav je bilo vreme tudi letos nenaklonjeno, saj so za finalni del tekmovanja, ki ga je neposredno prenašal Radio Trst A, organizatorji morali zateči v dvorano Sedejevega doma, se praznično vzdušje ni ponehalo. Zmagovalci in ostali ansambli so kljub neprijetnemu vremenu zopet zaigrali pozno v noč.

S tem se je zaključil tudi 19. Festival. Prihodnji, jubilejni 20. Festival pa bo, kot so organizatorji obljubili, res nekaj izjemnega, saj želijo na primeren način proslaviti visoki jubilej te naše prijazne prireditve.

V okviru 19. Festivala je društvo Sedej priredilo razstavo slikarja in fotografa Davida Pintarja, ki je pri obiskovalcih doživela lep sprejem.

Z GORIŠKEGA

Pevma

Predstavitve knjige o L. Bratužu. Na pobudo krajevnega rajonskega sveta je bila v sredo 28. junija v prostorih osnovne šole v Pevmi predstavitev publikacije »L. Bratuž po 50. letih«, ki jo je izdala goriška pokrajina.

Po uvodnih besedah predsednika rajonskega sveta za Pevmo-Stmaver in Oslavje Silvana Bensa je prvi spregovoril dr. Mirko Špacapan, pokrajinski odbornik za šolstvo, ki je bil pobudnik publikacije. Orisal je lik in pomen L. Bratuža kot glasbenika in umetnika v službi Bogu in svojemu narodu, in njegovo mučeniško smrt primerjal s koncem velikih junakov, ki ostanejo za vekomaj vtisnjeni v spomin potomcev. Dvojezična publikacija goriške pokrajine vsaj deloma pripomore, da se njegov lik ne bo pozabil in je majhen poklon velikemu sinu goriške zemlje, pa čeprav šele po 50 letih.

Silvino Poletto je podal bogat prerez zgodovine tedanjega časa, zlasti glede na preganjanja in krivice, ki so se tedaj dogajale nad slovenskim narodom. Njegova izvajanja, podkrepljena s številnimi pisanimi dokazi, so osvetlila Bratužev lik kot predstavnika odpornosti proti fašistični nadoblasti in oholosti.

Ob koncu je zapel domači zbor iz Štmavra pod vodstvom prof. G. Devetaka dve pesmi, in sicer Bratuževo »Kaj pa delajo ptički« in Vodopivčevo na besedilo Ljubke Šorlijeve »Bolečina«.

Številno občinstvo, ki je kljub slabemu vremenu napolnilo dvorano, je občuteno spremljalo besede in petje ter ob koncu bilo obdarjeno z več izvodih knjige o L. Bratužu.

Srebrnomašniki

Silvester Čuk, urednik »Ognjišča«, srebrno mašo bo obhajal v Črnem vrhu 16. julija.

Ivan Mozetič, župnik v Črnem vrhu, r. v Biljah; tam bo imel tudi srebrno mašo 16. julija.

Roman Motorè, kapucin, župnik v Kromberku.

Protestna izjava ob televizijski slikanici »Nordest«

Osebe oddelka slovenskih sporedov in napovedovalci deželnega sedeža RAI-a so na seji 21. junija sprejeli naslednjo protestno izjavo.

Slovenski programisti-režiserji, napovedovalci in uradniki smo si na povabilo šefa italijanskega programskega oddelka dr. Marcella Lenghija ogledali televizijsko slikanico »Nordest«, ki je bila po napovedih odgovornih urednikov namanjena radiofonski proizvodnji deželnega sedeža RAI v Trstu. Prepričani smo bili, pa tudi vabilo samo na ogled je nedvoumno opredeljevalo značaj oddaje, da bodo italijanski kolegi prikazali celotno produkcijo RAI-a v Trstu, se pravi italijansko in slovensko.

Ob spremljanju oddaje pa smo bili neprijetno in celo boleče prizadeti, saj je bilo od skupnih približno 60 minut slovenskemu sporedu namenjenih le nekaj minut. Bivši direktor sedeža inž. Candusi je v svojem posegu o prvem povojnem razdobju, o obdobju med ZVU vse do vključitve tržaške radijske ustanove v vsedrjavno ustanovo RAI ob pogodbi s predsedstvom vlade sicer omenil slovenske oddaje in nekaj imen, kar pa je izpadlo v razmrčenjeni montaži skrajno žaljivo in profesionalno nesprejemljivo. Zdelo se je namreč, da gre pri njegovem intervjuju za nekakšen cenzorski poseg. Šef slovenskega programa dr. Benedetič pa je v minuti, ki mu je bila namenjena, lahko navedel le nekaj statističnih podatkov o obsegu našega delovanja.

Člani programskega oddelka in napovedovalci radia Trst A najostreje protestiramo proti omejeni oddaji, čeprav se dobro zavedamo, da je naš protest lahko samo moralnega značaja.

Pozdravi iz Merlebacha v Franciji

Udeleženci IV. srečanja Sveta slovenskih krščanskih izseljencev v Evropi, zbrani v Merlebachu, pošiljajo Slovencev po Evropi, po svetu in doma v Sloveniji pri srčne pozdrave z željo, da bi slovenska misel in slovenski duh doživela novo pomlad in da bi vsi, ki delujejo v korist slovenskih skupnosti po svetu, začutili važnost in odgovornost svojega poslanstva.

Prisrčne slovenske pozdrave!

Podpisani: Poldi Cverle, Stani Revinšek, Tone Casar, Amalija Casar, Alenka P. Poznič, Marija Prijatelj, Verena Korsič, Branko Zorn, Hanzi Tomažič, Francej Tomažič, Hanzej Sticker in Tone Starman.

Tržaški škof Lorenzo Bellomi v Tomaju

Škof L. Bellomi v tomajski cerkvi

Da ni nič novega pod soncem, pravijo. Pri nas je vsaj to novo, da se še ni slišalo, da bi škof obiskal neko župnijo izven državne meje samo zato, da se Bogu in ljudem zahvali za tri ali štiri duhovnike, ki so se pred tolikimi desetletji oddali za duhovniški poklic. To je storil tržaški škof Bellomi v nedeljo 25. junija, potem ko je v Trstu opravil že dvojno birmovanje. Morda je papež Janez Pavel II. tisti, ki njega kakor mnoge navdihuje, da spozna ljudstvo, ki je bilo del njegove tržaške Cerkve.

Tomaj je škofa sprejel v nabit polni cerkvi s prisrčno ljubeznijo. Niso smele manjkati kraške narodne noše. Domačin mu je izrekel dobrodošlico in zahvalo za obisk. Poleg treh duhovnikov, ki delujejo na Tržaškem, Albin Grmek, Albert Miklavc in Zarko Škerl, so s škofom somaševali škofov vikar dr. Lojze Škerl in g. Rado Šonc iz Tomaja, a župnik v Podgradu. Bilo pa je tudi več drugih duhovnikov s Tržaškega in od drugod. V nagovoru med mašo je škof poudaril hvalečnost za duhovnike, ki so jih darovali tržaški Cerkvi. Verniki so škofu podarili tipične domače izdelke. Pri maši je sodeloval tomajski zbor; Mačkoljani pa so na koncu maše priredili pred oltarjem kratek koncert.

Ob koncu cerkvene slovesnosti se nikomur ni mudilo domov. Obširen prostor okoli cerkve in lepo vreme so se kar ponujali za prijeten nedeljski oddih. Kljub krizi, o kateri se govori, so ljudje pripravili v župnišču pogostitev za vse okuse. Ob omizju številnih duhovnikov, škofa in domačinov ter ob kozarcu žlahtnega terana se je razvil živahen razgovor, in seveda — petje.

Tako je škof doživel košček kraške arhaičnosti in melodijo kraškega življenja. Pogledal je na dvorišče, kjer so takrat »mulci« (današnji duhovniki) rezali hostije, odrezke pa spravljali v usta. Peljali so ga v klet s stoletnimi sodi, kjer se toči — črna kri, teran — ljubezen in ponos vsakega Tomajca.

Hvala g. škofu za njegovo pozornost in obisk. Narodu in tomajskemu vernemu občestvu se je v prijateljskem dialogu približal z neposredno odkritostjo, kot brat sredi preprostega ljudstva.

F. V.

Nov voditelj

Msgr. dr. Jože Prešeren je prosil g. škofa naj ga razreši skrbj za Marijino družbo v ulici Risorta 3 v Trstu. G. nadškof je odpoved sprejel in za novega voditelja

Marijine družbe dne 24. 6. imenoval g. M. Gerdola.

S TRŽAŠKEGA

Boljunec

V nedeljo 25. junija je župnija Boljunec proslavila svojega farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Boljunška župnijska skupnost poskrbi vsako leto, da se ta praznik čimbolj slovesno proslavi.

Letos pa smo ta praznik doživeli res nenavadno, saj smo imeli ta dan v naši cerkvi novo mašo. V soboto 24. junija je bil namreč v stolnici sv. Justa v Trstu posvečen v duhovnika g. Riccardo Donà, doma iz Padove. G. Riccardo pozna Boljunec, ker je tu eno leto, kot bogoslovec, pomagal domačemu župniku. Tako je tudi spoznal Slovence in se začel učiti slovenščine. Ob posvečenju je izrazil željo, da bi svojo prvo mašo pel prav v Boljuncu. V dogovoru z boljunskim župnikom, g. Vončino, in z župnijsko skupnostjo je g. Riccardo imel novo mašo 25. junija najprej ob 9. uri v italijanščini in nato ob 10. uri v slovenščini.

Novi maši je prisostvovalo veliko številno vernikov in sorodnikov novomašnika. Ženski cerkveni pevski zbor je za to priložnost pripravil in lepo izvedel poseben program, novomašniku pa je spregovoril domači župnik g. Franc Vončina.

Po maši je boljunška župnijska skupnost sprejela in pozdravila novomašnika, njegove starše in sorodnike v dvorani Mladinskega doma.

G. novomašnik se je vidno ganjen in presrečen zahvalil za sprejem in za vse, kar je župnijska skupnost naredila za res lepo in doživeto slavlje nove maše.

G. Riccardo je lep sprejem še toliko bolj cenil, ker ga je priredila slovenska župnija, kjer si je že pred časom pridobil lepo število prijateljev; kot je sam izjavil, namerava poglobiti študij slovenščine, da bi se tako lahko še bolj približal našim ljudem ter spoznal naše navade in običaje.

Vesetje tega srečanja, ki izhaja iz vezi skupne vere in prijateljstva med narodi pa ni mogli biti popolno ob ugotovitvi, da Slovenci na Tržaškem že celih 26 let nimamo svojega novomašnika. Zato so vsi prisotni, z novomašnikom na čelu, sklenili pomnožiti svoje prošnje in molitve, da bi tudi nam Slovincem na Tržaškem dobri Bog podelil milost prisostvovati novi maši.

Boljunski župljani

GORIŠKE NOVICE

Natečaj Seghizzi

Tradicionalni zborovski natečaj »C.A. Seghizzi« bo letos od 12. do 15. julija; vršil se bo v goriškem Avditoriju in ne v telovadnici na Telovadnem trgu kot prejšnja leta. Pokrajinska komisija je namreč odrekla uporabo telovadnice iz varnostnih razlogov.

Zborovskega natečaja se bo udeležilo 21 zborov iz raznih držav sveta.

Izidi matur v Gorici

CANKAR:

Braini Sara 37/60; Croselli Igor 43; Graunar Mirija 36; Markocić Lucia 48; Marković Daniela 38; Nardin Martina 57; Primožič Flavio 45; Primožič Vesna 39; Sosol Albert 46; Tomsic Vesna 50; Veluscek Roberto 44; Volcic Livio 42; Zavadlav Paolo 44; Zotti Marko 39.

LICEJ P. TRUBAR

Bednarich Cristina 50/60; Breganti Srečko 60; Degrassi Marco 42; Devetak Danijel 60; Hlede Damjan 60; Pavio Valentina 52; Vrtovec Marjetica 50.

I.T.I. - slovenska sekcija

Brescia Mitja 42/60; Buzzinelli Marino 44; Colussi Mauro 38; Ferfoglia Peter 52; Hmeljak Paolo 43; Jarc Mitja 51; Lutman Edi 51; Valentincič Teresa 45.

Uspešen nastop dveh goriških zborov

V nedeljo 25. junija sta pevska zbora »L. Bratuž« in »S. Ignazio« odpotovala v Millstatt, znano turistično mesto na zgornjem Koroškem, ki vsako leto organizira zanimivo glasbeno poletje.

V okviru teh prireditev sta goriška zbora nastopila z večzborovsko polifonsko glasbo. Na sporedu je bila »Missa octo vocum« F. Bianciardija (1572-1605) ter moteti J. Gallusa in G. Croceja. V starodavni gotski cerkvi bivšega benediktinskega samostana sta goriška zbora izvedla svoj spored ubrano in z velikim zanosom. Številni poslušalci so pozorno prisluhnili tej glasbi in na koncu navdušeno zaploskali.

Redkokdaj je slišati tovrstne skladbe, saj predstavlja večzborovska polifonija vrhunski dosežek vokalne polifonije in zahteva veliko število pevcev, dognano in ubrano izvajanje ter smisel za polifonsko petje.

Z občudovanjem so prisotni poslušali tudi mašo F. Bianciardija, ki je Palestrinov in Gallusov sodobnik in spada, čeprav malo znan, med zelo dobre renesančne skladatelje.

Na povratku je dirigent zborov prof. Jericijo poudaril uspešno sodelovanje go-

riških pevcev, saj pomenijo nastopi s tem sporedom v Gorici, Sieni, Kranju, Benetkah in v Millstattu velik glasbeni uspeh, a še lepši primer sožitja in prijateljskega vzdušja in prizadevanja med dvema narodnostno različnima skupinama.

S. J.

Romanje v Lurd

Kot je bilo napovedano, se je romanje vršilo od 9. do 25. junija skupaj z udeležjenjem UNITALSI. Slovenska skupina pod vodstvom msgr. F. Močnika je obsegala 3 bolnice in kakih 20 romarjev, ki pa so bili razpršeni po vseh vagonih in vseh hotelih v Lurdu. Zato smo se pridružili le skupnim pobožnostim naše škofije in vpletli kako slovensko prošnjo pri mašah in zdravamarijo pri večernem rožnem vencu ob procesiji z lučkami. Romarji so bili vseh jezikov in barv, kar je bilo zlasti opaziti pri internacionalni maši, ki je ob sredah in nedeljah v podzemski baziliki sv. Pija X. Vreme je bilo čudovito lepo ves teden, tako da smo res lahko uživali naravno lepoto Pirenejev in črpali iz duhovnega bogastva te svetovne Marijine božje poti.

MAŠNIŠKI JUBILEJI

Zlatomašniki

Ivan Hlad, župnik na Vogrskem, rojen v Vrhpolju. Zlato mašo je imel na Vogrskem. Kot kaplan v Logu pod Mangartom je bil 9 let v zaporu.

Božidar Božič, župnik v Dolanah - Smihelu, posvečen 9. julija 1939, rojen v Trstu.

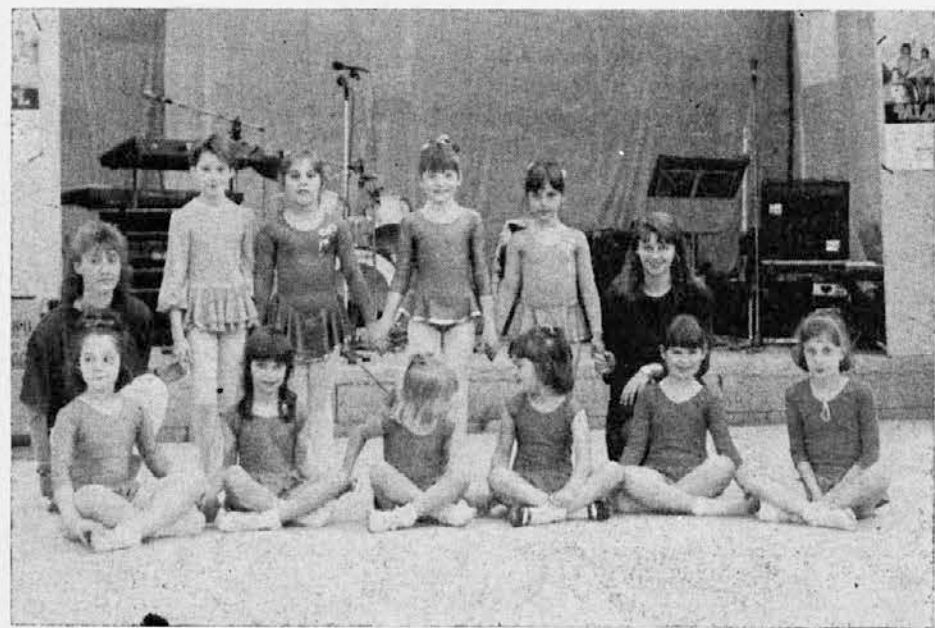
Štandreški igralci nastopili v Stanjelu

Krajevna skupnost Stanjel prireja že peto leto »Grajske večere«, na katere vabi amaterske kulturne skupine iz Primorske ter Slovence iz Italije in Avstrije.

Prizorišče teh večerov je grajsko dvorišče, ki je zelo primerno za različne nastope, saj je izredno akustično in celotno okolje prijetno in idilično.

Letošnji »Grajski večeri« so se pričeli v soboto 17. junija in bodo trajali do nedelje 9. julija. Skupno bo osem prireditev, od katerih štiri gledališke.

V soboto 1. julija je nastopila dramska skupina prosvetnega društva »Standrež« z Nušičevo veseligrjo »Kaj bodo rekli ljudje« v režiji Emila Aberška. Igra je navdušila številno publiko, ki je napolnila prostorno grajsko dvorišče. Organizatorji so bili z nastopom zadovoljni, saj so že povabili štandreške igralce na »Grajske večere« leta 1990.

Na posnetku mlade članice štandreške baletne in ritmične skupine, ki je nastopila na Prazniku špargljev v Standrežu in tudi ob drugih priložnostih. Skupino vodi prof. Nataša Sirk, sodelujeta Anita Lutman (desno druga vrsta) in Kristina Marušič (levo)

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in brata

prof. Andreja Makuca

se iz srca zahvaljujemo g. župniku J. Zoržu ter dr. K. Humarju za sv. mašo in cerkveni obred, domačim pevcem in organistu za petje v cerkvi, moškemu zboru K. Kombinatu Vipava ter domačemu ženskem zboru za petje na pokopališču. Prav tako se zahvaljujemo za poslovilna govora dr. Damjanu Paulinu in g. Brunetu Čermelju, nadalje darovalcem cvetja in vsem, ki so nam stali ob strani v tej uri žalosti.

Standrež, 4. julija 1989

Zena Anica, sin Simon,
brat Franc, sestre Zalka in Mila

Biseromašnik

G. Ivan Budin, ki sedaj živi na Mirenskem Gradu, bo obhajal biserno mašo v župni cerkvi v Mirnu v nedeljo 9. julija ob 10. uri.

OBVESTILA

Zaradi nove maše v stolnici ob 10. uri prihodnjo nedeljo odpade slovenska maša na Placuti ob 10. uri in ob 12. pri Sv. Ivanu. Popoldne odpade shod Marijine družbe.

POTOVANJE V TURCIJO: mest je samo 35 in ne 40, kot je bilo pisano v zadnjem K.G. Torej, se lahko vpiše še kdo, samo v primeru, če se kdo drug odpove.

DAROVI

Za Katol. glas: Luigia Skočir 10.000 lir.

Za SSK: Ljubka Sorbi Bratuž 50.000 lir.

Za Katol. dom: N. N. 50.000 lir.

Za Sv. goro: N. N., Rupa 20.000 lir.

Prispevek ob prazniku prijateljstva in družine: N. N. 50.000 lir.

Za obnovev cerkve na Opčinah: Ana Jurca-Sosič v spomin na 60-letnico mašniškega posvečenja pok. brata msgr. Leopolda Jurca 20.000; Slavka Ferlat 90.000; Roberto Muggia ob bližnji poroki 50.000; Malusa 100.000; Dora Koron-Gulič 50.000 lir.

Za misijon p. Kosa SJ: N. N., Opčine 50.000 lir.

Za obnovev cerkve na Banah: Enij Dugulin v spomin na mamo Marijo Švagelj-Dugulin 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: N. N. v zahvalo za prejeto zdravje 100.000; N. N., Rupa 20.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Radio Trst A

Spored od 9. do 15. julija 1989

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.15 Mladinski oder: »Ale se potepa«. Radijska igra. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 »Prežganka« - antologija humorja. 14.10 Na počitnice. 15.30 Počitniški rendez-vous. 17.00 Joško Lukež: »Miramarski vodnjak želja«. Radijska igra.

Ponedeljek: 8.10: »Mal položi dar domu na oltar«. 9.15 Otroški kotichek: »V skalnih gorah«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.40 Koroška poje. 14.45 Beležka. 15.30 Razmišljanja Magde Jevnikar. 16.00 In ti, kam pojdeš v soboto zvečer? 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Kmetijski tednik.

Torek: 8.10 Na počitnice. 9.15 Otroški kotichek: »V skalnih gorah«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.40 »Glas harmonike«. 14.45 Kresničke. 15.30 Premišljevanja za današnji čas. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 »Boginja iz Sosljanskega zaliva«.

Sreda: 8.10 Iz dvignjene zaves. 9.15 Otroški kotichek: »V skalnih gorah«. 10.10 Koncertni in operni spored. 14.45 Beležka. 15.30 Iz zemlje gre v trto — o umetnosti. 16.00 Pogled v restavratsko delavnico. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Spomini Staneta Kavčiča.

Četrtek: 8.10 Križem po svetu. 9.45 otroški kotichek: »V skalnih gora«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Glasbeni portret Urbana Kodra. 12.40 Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi. 14.45 Be-

ležka. 15.30 Razmišljanja Magde Jevnikar. 16.00 Koroški portreti. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Četrtnova srečanja.

Petek: 8.10 V Evropi manjšin. 9.45 Otroški kotichek: »Zivalske dogodivščine«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Film in njegova vloga v naši družbi. 12.40 Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi. 14.45 Beležka. 15.30 O tolmačenju otroške risbe. 16.00 Koncert za srce in orkester. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.15 Otroški kotichek: »Zivalske dogodivščine«. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele. 12.40 Mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi. 14.45 Filmi na ekranih. 15.30 O tolmačenju otroške risbe. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Sonatina za glas in klavir v interpretaciji Adrijana Rustje.

KATOLIŠKI GLAS

tednik - uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - telefax 533177 - poštni tek. račun: 11234499 poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo (Società Tipografica Cattolica srl - Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318)

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici

Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 40.000 lir inozemstvo 55.000 lir zračna pošta 85.000 lir

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

Naši svetovalci so vam na uslugo zastonj . . .

in vam bodo šli na roko.

V kmečko-obrtnih posojilnicah najdeš ljudi, ki so ti podobni, s katerimi se boš lahko odkrito pogovoril. Ko potrebuješ finančno podporo; ko želiš iztržiti največ za svoje prihranke; ko potrebuješ strokovno mnenje, ali pa samo prijateljski nasvet.

KMEČKE IN OBRTNE
HRANILNICE
IN POSOJILNICE

v Furlaniji-Juljski krajini

Tvoja domača banka